

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма / спеціалізація – «Міжнародне право»

Статус дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2017

Викладач – Сібільов Денис Михайлович

Доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент

2020

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Цивільний процес» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 11 с.

Розробник

Сібільов Денис Михайлович – доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Доктор юридичних наук, доцент Комарова Тетяна В'ячеславівна

Затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу
(протокол № 3 від 28.11.2017 р.)

Дата оновлення – протокол № 2 від 10.09.2020 р.

Завідувач кафедри Гусаров К.В.

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Цивільний процес
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Сібільов Д.М., доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент
Контактний телефон	+380504230452
E-mail	d.m.sibilov@nlu.edu.ua
Консультації	Кафедра цивільного процесу
Онлайн консультації	Zoom: 320 505 2177, пароль 07052020

Анотація навчальної дисципліни

Цивільне процесуальне право – окрема галузь права, що вивчає суспільні відносини, які складаються під час розгляду судами цивільних справ. Стандарти цивільного судочинства спрямовані на реалізацію права на справедливий суд, встановленого на рівні як національного законодавства, так і міжнародно-правових зобов'язань України.

Мета навчальної дисципліни – формування знань про розгляд судами справ в порядку цивільного судочинства, реалізацію права на справедливий в суд в контексті цивільної юрисдикції, особливості позовного та інших видів проваджень.

Завдання:

- формування уявлення про роль цивільного судочинства як фундаментальної інституції в контексті реалізації права на справедливий суд;
- формування уявлення про сучасні стандарти цивільного судочинства, принципи та аксіоми цивільного процесу;
- розуміння інституціональних умов реалізації судовою владою своїх правосудних функцій;
- розуміння системи проваджень цивільного процесу та їх внутрішньої специфіки.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Теорія та філософія права», «Конституційне право», «Цивільне право», «Сімейне право».

Кореквізити: «Кримінальний процес»

Постреквізити: «Виконавче провадження», «Нотаріат», «Міжнародний комерційний арбітраж».

Мова навчання - українська.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання:**

РН 1 Демонструвати знання та розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів, а також міжнародного та європейського права у галузі цивільного процесу.

РН 2. Здійснювати оцінку та узагальнення інформації щодо ефективності правосуддя у цивільних справах та національної процесуальної системи.

РН 3. Виявляти тенденції розвитку галузі цивільного судочинства та цивільного процесу у контексті сталих та формалізованих практик розвитку сфери цивільної юстиції на національному та наднаціональному рівнях.

РН 4. Визначати вплив різних соціально-економічних факторів на досягнення мети і завдань цивільного процесу як основи стабільності правопорядку та престижу правосуддя.

РН 5. Володіти алгоритмами процесуальної діяльності у сфері цивільного процесу відповідно до правових статусів органів судової влади, учасників цивільного процесу та ефективно використовувати методи та способи діяльності згідно з їх правовими статусами.

РН 6. Демонструвати знання та відокремлювати межі процесуальної правосуб'єктності, процесуальні статуси суб'єктів процесуальної діяльності, форми їх реалізації при розгляді цивільної справи та процесуальні функції.

РН 7. Здійснювати планування правових результатів процесуальної діяльності.

РН 8. Демонструвати професійні знання вчинення процесуальних дій в цивільному судочинстві відповідно до міжнародних стандартів здійснення правосуддя.

РН 9. Відокремлювати специфіку співвідношення інститутів та норм матеріального і процесуального права при здійсненні правосуддя.

РН 10. Демонструвати аналіз і оцінку правового регулювання цивільного судочинства з точки зору дотримання принципів цивільного процесуального права.

**Розклад занять з навчальної дисципліни на 2021/2022 н.р.
для студентів денної форми навчання**

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1	Цивільне процесуальне право та цивільне судочинство		
2	Принципи цивільного процесуального права		
3	Принципи цивільного процесуального права	Цивільне процесуальне право та цивільне судочинство <i>Основна література: 1, 2.</i>	Правосуддя та його інституалізація
4	Цивільна юрисдикція	Принципи цивільного процесуального права <i>Основна література: 1, 2.</i>	Система принципів цивільного процесуального права
5	Цивільна юрисдикція	Принципи цивільного процесуального права <i>Основна література: 1, 2.</i>	
6	Сторони в цивільному процесі	Цивільна юрисдикція <i>Основна література: 1, 2, 3, 4.</i>	Альтернативна юрисдикція
7	Сторони в цивільному процесі	Цивільна юрисдикція <i>Основна література: 1, 2,</i>	

		3, 4.	
8	Треті особи в цивільному процесі	Сторони в цивільному процесі <i>Основна література: 1, 2, 4, 5.</i>	Юридична заінтересованість у розгляді справи та її межі
9	Представництво у суді	Сторони в цивільному процесі <i>Основна література: 1, 2, 4, 5.</i>	
10	Участь в процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб	Треті особи в цивільному процесі <i>Основна література: 1, 2, 4, 5.</i>	Треті особи та їх правосуб'єктність
11	Докази та доказування	Представництво у суді <i>Основна література: 1, 2, 4, 5.</i>	Концепція адвокатської монополії
12	Докази та доказування	Участь в процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб <i>Основна література: 1, 2, 6.</i>	Правосуб'єктність Уповноваженого Верховної Ради з прав людини в цивільних справах
13	Позов та його сучасні модифікації	Докази та доказування <i>Основна література: 1, 2, 6.</i>	
14	Право на пред'явлення позову. Відкриття провадження у справі	Докази та доказування <i>Основна література: 1, 2, 6.</i>	Електронні докази в цивільному процесі
15	Підготовче провадження	Позов та його сучасні модифікації <i>Основна література: 5, 6.</i>	Види позовів та їх класифікація
16	Розгляд справи по суті. Судові рішення	Право на пред'явлення позову. Відкриття провадження у справі <i>Основна література: 5, 6.</i>	Забезпечення позову: підстави та наслідки
17		Підготовче провадження <i>Основна література: 1, 2, 5, 6.</i>	Підготовче засідання
18		Розгляд справи по суті <i>Основна література: 1, 2, 5, 6.</i>	Судове засідання та його внутрішні елементи

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних та бухгалтерської звітності підприємств, матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- робота над кейсами з питань стратегування діяльності підприємств;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;

– підготовка до практичних занять, колоквиумів та іспиту.
Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у АСУ.

Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950 р.
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Цивільний процесуальний кодекс України.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
4. Цивільний кодекс України.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Сімейний кодекс України.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
6. Господарський процесуальний кодекс України.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
7. Кодекс адміністративного судочинства України.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
8. Закон України «Про судоустрій і статус суддів».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
9. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
10. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>
11. Закон України «Про прокуратуру».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
12. Закон України «Про судовий збір».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>
13. Закон України «Про виконавче провадження».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>
14. Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text>
15. Закон України «Про нотаріат».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>
16. Закон України «Про третейські суди».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>
17. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
18. Закон України «Про міжнародне приватне право».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>

Основна література:

1. Курс цивільного процесу: підруч. / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та

- ін.; за ред. В. В. Комарова. Х.: Право, 2011. 1352 с.
2. Цивільний процес: навч. посіб. / К. В. Гусаров [та ін.]. Харків: Право, 2020. 390 с.
 3. Комаров В. В. Окреме провадження: монографія / В. В. Комаров, Г. О. Світлична, І. В. Удальцова; за ред. В. В. Комарова. Х.: Право, 2011. 312 с.
 4. Комаров В. В. Позовне провадження: монографія / В. В. Комаров, Д. Д. Луспенник, П. І. Радченко та ін.; за ред. В. В. Комарова. Х.: Право, 2011. 551 с.
 5. Комаров В. В. Цивільне процесуальне законодавство у динаміці розвитку та практиці Верховного Суду України. Право, 2012. 624 с.
 6. Цивільне судочинство України: основні засади та інститути: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2016. 848 с.
 7. Виконавче провадження: навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; уклад. К. В. Гусаров [та ін.]. Харків: Право, 2017. 186 с.

Додаткова література:

1. Де Сальвіа М. Прецеденты Европейского суда по правам человека. Руководящие принципы судебной практики, относящейся к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод. Судебная практика с 1960 по 2002 г. / М. де Сальвіа. СПб.: Юрид. центр Пресс, 2004. 1071 с.
2. Цивільний процес України. Академічний курс: підруч. / за ред. С. Я. Фурси. К.: КНТ, 2009. 848 с.
3. Балюк М. І. Практика застосування цивільного процесуального кодексу України (цивільний процес у питаннях і відповідях): коментарі, рекомендації, пропозиції / М. І. Балюк, Д. Д. Луспенник. Х.: Харків юрид., 2008.
4. Гусаров К. В. Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядках: монографія / К. В. Гусаров. Х.: Право, 2010. 352 с.
5. Гусаров К. В. Вплив конституційної скарги на остаточність судового рішення та вичерпання національних засобів юридичного захисту у цивільному процесі. *Вісник Національної академії правових наук України*. Харків, 2017. № 1. С. 120–129.
6. Гусаров К. В. Особенности юрисдикции судов Республики Греция по разрешению гражданских дел. *Yale Journal of Science and Education*. 2016. № 1. (January-June), vol. X. P. 170–174.
7. Гусаров К. В. Проблеми реалізації деяких конституційних засад у цивільному судочинстві. *Вісник Національної академії правових наук України*. Харків, 2013. № 4. С. 155–162.

Інтернет-ресурси. СЕНМК

1. Стандартизований навчально-методичний комплекс (бібліотека НЮУ) - <http://library.nulau.edu.ua/>.
2. База даних «Навчальний електронно-інформаційний комплекс з Цивільного процесу» / зареєстр. Державною службою інтелектуальної власності України, свід-во про реєстрацію авторського права на твір № 48760 від 13.04.2013 р./.
3. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Цивільний процес» (відповідно до вимог ECTS) / уклад.: В. В. Комаров та ін. Х.: НЮУ імені Ярослава Мудрого, 2018. 181 с.
4. Індивідуальна робота з навчальної дисципліни «Цивільний процес»: методичні

поради та завдання / уклад. В.В. Комаров, С.О. Кравцов Х.: Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", 2013. с. 32

5. Тематика курсових робіт / Методичні поради та тематика курсових робіт з навчальної дисципліни "Цивільний процес" на 2012-2013 н.р. [Електронний ресурс] : галузь знань 0304 "Право", освітньо-кваліф. рівень "Бакалавр", напрям підгот. 6.030401 "Правознавство" : для студ. 3 курсу денних та 4 курсу вечірнього факультетів (електронне видання) / уклад. В. В. Комаров. Х.: Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", 2012. 14 с.

7. Тематика контрольних робіт / Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни "Цивільний процес" (галузь знань 0304 "Право", освітньо-кваліфікаційний рівень "Бакалавр", напрям підготовки 6.030401 "Правознавство") для студентів заочної форми навчання / уклад. В. В. Комаров. Х.: Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", 2012. 54 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: вільно володіти викладеним матеріалом, орієнтуватись в чинному законодавстві, розуміти засади реалізації права на справедливий суд.

Студентам *рекомендується*: досліджувати сучасну літературу з цивільного процесуального права, використовувати електронні джерела, орієнтуватись в судовій практиці.

Викладач *бере до уваги; відповіді на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, підготовку наукових матеріалів.*

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прощу використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Цивільний процес» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

оцінювання на практичних заняттях

Протягом семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10 .

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *іспит*, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Питання для підготовки до іспиту розміщено в АСУ.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних

заходів

Поточний контроль					Самостійна робота студентів	Підсумко вий контроль	Підсум кова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми				
Модуль № 1	Модуль № 2			Колоквіум № 1			
max	max	max	max	max	max	max	max 100
15	15				10	60	100

Критерії оцінювання з дисципліни «Цивільний процес»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті (за модуль)	Max 15	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	10	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	8	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	5	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 10	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	9	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	8	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	6	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	4	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та

		<p>концепціях дисципліни.</p> <p>2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.</p>
	55	<p>1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>
	50	<p>1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>
	45	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.</p>
	40	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.</p>
	35	<p>1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.</p>
	Min 0	<p>1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.</p>

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка	Визначення	Оцінка	Оцінка
--------	------------	--------	--------

за шкалою ECTS		за національною шкалою	за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34